

УДК 338.48

[https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4\(32\)-268-275](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-4(32)-268-275)

Криштанович Світлана Володимирівна доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського вул.Костюшка, 11, м. Львів, 79007, <https://orcid.org/0000-0002-2147-9028>

Бекеша Андрій Ігорович аспірант, Львівський державний університет фізичної культури імені Івана Боберського вул.Костюшка, 11, м. Львів, 79007, <https://orcid.org/0009-0009-7424-2559>

ТУРИСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ: УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ

Анотація. Метою дослідження є характеристика особливостей розвитку туристичного потенціалу західних регіонів України. Визначено, що розвиток туристичної інфраструктури може призвести до покращення місцевих зручностей та послуг. Щоб розмістити туристів, країни часто розширюють свої транспортні мережі, медичні та комунальні послуги. Встановлено, що такого роду покращення призначені не тільки для відвідувачів, але й місцеві жителі також отримують вигоду від покращення доріг, покращення громадського транспорту, посилення заходів безпеки та модернізації медичних закладів. Доведено, що туризм може виступати як платформа для інновацій та підприємництва. Динамічний характер туристичної індустрії з її тенденціями, що розвиваються, і мінливими споживчими уподобаннями створює благодатний ґрунт для інновацій. Визначено, що підвищення туристичного потенціалу має важливе значення для побудови міжнародного іміджу західних регіонів України, які граничать з країнами ЄС. Встановлено, що сильний, позитивний імідж може залучити не лише туристів, а й інвесторів, студентів та кваліфікованих спеціалістів. Доведено, що збільшення туристичного потенціалу Західної України має стратегічний характер дії, який приносить комплексні вигоди. Він сприяє економічному зростанню, збереженню культури, охороні навколишнього середовища, безпековому сталому розвитку інфраструктури, інноваціям та міжнародному брендингу. Визначено, що створюючи туристичні продукти, орієнтовані на конкретні теми, такі як кулінарні тури, історичні реконструкції чи екстремальні види спорту, Західна Україна може обслуговувати нішеві ринки та залучати різноманітні групи відвідувачів. Виокремлено ключові аспекти сучасного розуміння туристичного потенціалу. Охарактеризовано особливості впливу факторів воєнного стану на туристичний потенціал західних регіонів України.

Ключові слова: туризм, туристичний потенціал, Західна Україна, сталий розвиток, управління

Kryshchanovych Svitlana Volodymyrivna Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Pedagogy and Psychology, Faculty of Postgraduate and Correspondence Education, State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky 11 Kostyushka St., Lviv, 79007, <https://orcid.org/0000-0002-2147-9028>

Bekesha Andrii Igorovich Postgraduate, State University of Physical Culture named after Ivan Bobersky, 11 Kostyushka St., Lviv, 79007, <https://orcid.org/0009-0009-7424-2559>

TOURISM POTENTIAL OF WESTERN UKRAINE: MANAGING SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Abstract. The purpose of the study is to characterize the peculiarities of the development of tourism potential in the western regions of Ukraine. It has been determined that the development of tourism infrastructure can lead to improved local amenities and services. To accommodate tourists, countries often expand their transport networks, medical, and utility services. It has been established that such improvements are intended not only for visitors but local residents also benefit from improved roads, enhanced public transport, strengthened security measures, and the modernization of medical facilities. It has been proven that tourism can act as a platform for innovation and entrepreneurship. The dynamic nature of the tourism industry with its developing trends and changing consumer preferences creates fertile ground for innovation. It has been identified that enhancing tourism potential is of significant importance for building the international image of the western regions of Ukraine, which border EU countries. It has been established that a strong, positive image can attract not just tourists but also investors, students, and skilled professionals. It has been proven that increasing the tourism potential of Western Ukraine is a strategic action that brings comprehensive benefits. It contributes to economic growth, cultural preservation, environmental protection, safe sustainable development of infrastructure, innovations, and international branding. It has been identified that by creating tourism products focused on specific themes, such as culinary tours, historical reconstructions, or extreme sports, Western Ukraine can serve niche markets and attract diverse groups of visitors. Key aspects of the contemporary understanding of tourism potential have been highlighted. The peculiarities of the impact of wartime factors on the tourism potential of the western regions of Ukraine have been characterized. The essence of tourism potential lies not only in these tangible and intangible assets, but also in the ability of the region to sustainably develop, market and manage these resources in a way that provides

economic growth, supports local communities and preserves cultural and natural resources.

Keywords: tourism, tourism potential, Western Ukraine, sustainable development, management

Постановка проблеми. Сьогодні, збільшення туристичного потенціалу країни — це багатогранна стратегія з далекосяжними перевагами, що виходять за межі простих економічних вигод. Такого роду ініціатива має вирішальне значення з кількох причин, кожна з яких сприяє досягненню ширших цілей сталого розвитку, збереження культури та глобального зв'язку. По-перше, туризм є важливим безпековим драйвером економічного зростання. Залучаючи відвідувачів, країни можуть стимулювати попит на місцеві послуги та продукти, починаючи від готельного бізнесу та транспорту та закінчуючи ремеслами та розвагами. Такого роду приплив може призвести до створення робочих місць у сфері туризму, а й у різних секторах, включаючи сільське господарство, роздрібну торгівлю і будівництво. Відтак, сам економічний хвильовий ефект туризму може підняти рівень життя, особливо у сільських чи слаборозвинених районах, де альтернативних можливостей працевлаштування може бути недостатньо. Надаючи диверсифіковане джерело доходу, туризм допомагає скоротити економічну нерівність та сприяти інклюзивному зростанню. По-друге, саме туризм сприяє культурному обміну та взаєморозумінню. Відвідувачі приходять зі своїми власними переконаннями та звичаями, і коли вони знайомляться з місцевою культурою, відбувається взаємний обмін ідеями. Відтак, це уможливлює глобальному діалогу, сприяючи миру та взаєморозумінню між різними народами. Для приймаючої країни демонстрація своєї спадщини, традицій та інновацій може вселити почуття гордості серед місцевих жителів та зміцнити національну ідентичність. Більше того, міжнародне визнання може допомогти зберегти культурні звичаї та об'єкти, оскільки доходи, отримані від туризму, можна реінвестувати на підтримку історичних пам'яток, підтримку традиційного мистецтва та захист нематеріальної культурної спадщини.

Слід зазначити, що підвищення туристичного потенціалу сприяє збереженню довкілля. Оскільки краса та унікальність природного середовища часто є ключовими пам'ятками, існує особиста зацікавленість у захисті цих ландшафтів. Відтак, практика сталого туризму може призвести до створення національних парків, заповідників та ініціатив у галузі екотуризму, які не лише захищають біорізноманіття, а й розповідають відвідувачам про важливість дбайливого ставлення до навколишнього середовища. Фінансові стимули, що створюються туризмом, можуть фінансувати природоохоронні проекти, зусилля захисту дикої природи та кампанії з підвищення обізнаності про навколишнє середовище, узгоджуючи економічні цілі з екологічною стійкістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ключові елементи й аспекти розвитку туристичного потенціалу розкривалися в роботах таких вчених, як Н. Бібік, М. Вашуленко, Н. Гавриш, Л. Коваль, Я. Кодлюк, С. Мартиненко, Л. Петухова, О. Савченко, С. Стрілець, І. Хижняк, Л. Хомич, Л. Хоружа та ін. Віддаючи належне науковому внеску провідних вчених, слід зазначити, що низка теорій і концепцій в контексті особливостей західної України, досі залишаються не розкритими повною мірою, що й зумовило вибір даної тематики, її сучасну актуальність.

Метою статті є характеристика особливостей розвитку туристичного потенціалу західних регіонів України.

Виклад основного матеріалу. Слід зазначити, що туристичний потенціал регіону можна розуміти як сукупність його природних, культурних, історичних та людських ресурсів, які за ефективного використання та розвитку можуть залучити відвідувачів як усередині країни, так і за її межами [1-3]. Він включає в себе властиві якості та пам'ятки, які роблять місце унікальним та привабливим, включаючи його пейзажі, архітектурні пам'ятки, традиції, кухню та теплоту людей (табл.1).

Таблиця 1

Ключові аспекти сучасного розуміння туристичного потенціалу

№	Аспекти	Характеристика
1	Сталий розвиток	Сучасне розуміння туристичного потенціалу наголошує на важливості сталого розвитку, який враховує екологічні, економічні та соціокультурні аспекти. Це означає розвиток туризму таким чином, щоб задовольняти потреби сучасних туристів і приймаючих спільнот, захищаючи і зберігаючи можливості для майбутніх поколінь
2	Локалізація і автентичність	Підхід до туризму, який цінує унікальність місцевої культури та традицій, стає все більш популярним. Відвідувачі шукають автентичні досвіди, які відображають особливості і ідентичність регіону, чим підкреслюється значення збереження культурної спадщини і підтримки місцевих громад
3	Інноваційні аспекти	Використання новітніх технологій у сфері туризму відіграє ключову роль у сучасному розумінні туристичного потенціалу. Цифровізація процесів бронювання, віртуальні екскурсії, мобільні додатки для туристів та інші технологічні рішення можуть значно підвищити доступність і привабливість туристичних місць
4	Безпековий аспект	Розробка і впровадження заходів безпеки, здатність швидко адаптуватися до змінних умов і забезпечення стійкості туристичних об'єктів і послуг є критично важливими для залучення та утримання туристів

Джерело: сформовано авторами

Сутність туристичного потенціалу полягає не тільки в цих матеріальних та нематеріальних активах, а й у здатності регіону стійко розвивати, продавати та керувати цими ресурсами таким чином, щоб забезпечити економічне зростання, підтримувати місцеві спільноти та зберігати культурні та природні ресурси. Спадщину [4-6]. Відтак, саме розуміння туристичного потенціалу передбачає визнання багатогранного впливу туризму регіон. Йдеться про те, щоб вийти за межі безпосередніх економічних вигод та оцінити ширший внесок у соціальну згуртованість, культурний обмін, збереження навколишнього середовища та глобальне порозуміння. Туристичний потенціал виступає каталізатором регіонального розвитку, пропонуючи шлях до диверсифікації місцевої економіки, створення можливостей для працевлаштування та виховання гордості місцевого населення за свої рідні місця [7-10].

У контексті України, особливо її західних регіонів, сталий розвиток туристичного потенціалу стає ще більш актуальним на тлі війни, що триває в інших частинах країни. Незважаючи на проблеми, викликані війною, важливість туристичного потенціалу залишається незмінною. Відтак, насправді, воно набуває нового виміру актуальності. Туризм у цих безпечніших і мирних районах може бути життєво важливим джерелом економічної стабільності, забезпечувати зайнятість і підтримувати відчуття нормальності та наступності. Західні регіони України, наділені природною красою, такою як Карпати, багатими історичними місцями та яскравими культурними традиціями, мають значний туристичний потенціал. Такого роду активи є не тільки притулком від заворушень, що охопили інші частини країни, але й маяк духу та спадщини нації. Сталий розвиток цього потенціалу під час війни передбачає тонкий баланс між використанням унікальних пам'яток регіону та забезпеченням безпеки як відвідувачів, так і місцевих жителів.

Є кілька напрямків, якими можна збільшити туристичний потенціал Західної України навіть у нинішніх умовах. По-перше, вирішального значення набуває орієнтація на внутрішній туризм. Оскільки міжнародні поїздки можуть скоротитись, заохочення українців до вивчення своєї країни може допомогти підтримати туристичну індустрію. Відтак, це включає маркетингові кампанії, спрямовані на те, щоб підкреслити красу, культурне багатство і гостинність західних регіонів, що робить його привабливим місцем для тих, хто всередині країни шукає перепочинок і відпочинок. Інвестування в інфраструктуру, що підтримує стійкий туризм є ще однією ключовою стратегією. Сюди входить не лише фізична інфраструктура, така як дороги та житло, а й цифрова інфраструктура, така як платформи онлайн-бронювання та віртуальні тури, які можуть допомогти залучити відвідувачів та полегшити їхні подорожі. Такі інвестиції як задовольняють нагальну потребу у розвитку туризму, а й закладають основу для довгострокового зростання цього сектора (табл.2).

Таблиця 2

Основні фактори впливу воєнного стану на туристичний потенціал західних регіонів України

№	Фактори	Сутність впливу
1	Зміна сприйняття безпеки	Воєнний стан значно впливає на сприйняття безпеки серед потенційних туристів, що може зменшити їх бажання відвідувати Україну в цілому, включаючи її західні регіони. Незважаючи на те, що західні області можуть бути віддалені від зони бойових дій, загальна ситуація в країні може створити враження небезпеки для міжнародних відвідувачів
2	Обмеження у подорожах та логістиці	Введення воєнного стану часто супроводжується обмеженнями на переміщення, які можуть вплинути на доступність західних регіонів. Закриття повітряного простору, обмеження на кордонах і внутрішні перевірки можуть ускладнити або зробити неможливим прибуття міжнародних туристів, а також обмежити внутрішній туризм
3	Економічна нестабільність	Воєнний стан спричинив загальну економічну нестабільність, яка впливає на туристичний сектор. Зменшення інвестицій, коливання валют, і підвищення цін на послуги можуть зробити подорожі менш доступними або менш привабливими для потенційних відвідувачів, а також ускладнити фінансування розвитку туристичної інфраструктури
4	Перенаправлення ресурсів	У воєнний час ресурси держави, включно з фінансами, матеріалами та людськими ресурсами, перенаправляються на потреби оборони і відновлення. Це може призвести до зменшення або зупинки інвестицій у розвиток туризму, рекламні кампанії та підтримку інфраструктурних проектів у західних регіонах, що негативно впливає на їх туристичний потенціал

Джерело: сформовано авторами

Більше того, підвищення туристичного потенціалу Західної України потребує прихильності до сталого розвитку. Відтак, це означає сталий розвиток екотуризму та культурного туризму таким чином, щоб зберегти природні ландшафти та культурну спадщину регіону. Ініціативи можуть включати просування піших прогулянок та екологічних стежок у Карпатах, підтримку місцевих ремісників та ремісників, а також організацію культурних фестивалів, що демонструють традиції та історію регіону. Такого роду зусилля не лише залучають туристів, які шукають автентичні та збагачуючі враження, але також гарантують, що розвиток туризму не відбуватиметься за рахунок навколишнього середовища чи місцевої культури.

Роль партнерства та співробітництва неможливо переоцінити у збільшенні туристичного потенціалу. Відтак, це повинно включати партнерство

5. Polishchuk, V. Conceptual and categorical apparatus of the policy of stimulating the sustainable development of the region. *Actual Problems of The Economy*, 11, 2009, 168–174.
6. Dzemyda, I. Electronic marketing for the development of international tourism. *Business: Theory and Practice*, 15(2), 2014, 191-197.
7. Szymańska, E., & Panfiluk, E. Determinants of technological innovations in health tourism enterprises. *Business: Theory and Practice*, 21(1), 2020, 348-359
8. Banyte, J., & Salickaite, R. Successful diffusion and adoption of innovation as a means to increase competitiveness of enterprises. *Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 1(56), 2008, 48–56.
9. Cormany, D., & Baloglu, S. Medical travel facilitator websites: An exploratory study of web page contents and services offered to the prospective medical tourist. *Tourism Management*, 32, 2010, 709–716.
10. Szymański, E., Dziedzic, E., & Rutkowski, A. Organisational innovations in health resort-based tourism. *Business: Theory and Practice*, 18, 2017, 54-63

References:

1. Kryshchanovych, S., Kindzer, B., Goryn, M., Kravchenko, A., & Frunza, S. (2020). Management of socio-economic development of tourism enterprises. *Business: Theory and Practice*, 21(1), 420-426. [In English]
2. Koshova, B. R. (2017). Assessing the impact of socio-economic development on the formation of tourism infrastructure. Western region of Ukraine. *Young Scientist*, 12, 772–777. [In English]
3. Masyuk, Y. A. (2016). The need for model formation self-regulatory organization in the field of tourism: economic and legal aspects. *Bulletin of the University of Lviv*, 34, 282– 291 [In English]
4. Pitukhina, E. (2004). Different views on sustainable development. *Upravlenii by the Academician*, 79(15), 84–86. [In English]
5. Polishchuk, V. (2009). Conceptual and categorical apparatus of the policy of stimulating the sustainable development of the region. *Actual Problems of The Economy*, 11, 168–174. [In English]
6. Dzemyda, I. (2014). Electronic marketing for the development of international tourism. *Business: Theory and Practice*, 15(2), 191-197. [In English]
7. Szymańska, E., & Panfiluk, E. (2020). Determinants of technological innovations in health tourism enterprises. *Business: Theory and Practice*, 21(1), 348-359 [In English]
8. Banyte, J., & Salickaite, R. (2008). Successful diffusion and adoption of innovation as a means to increase competitiveness of enterprises. *Inzinerine Ekonomika-Engineering Economics*, 1(56), 48–56. [In English]
9. Cormany, D., & Baloglu, S. (2010). Medical travel facilitator websites: An exploratory study of web page contents and services offered to the prospective medical tourist. *Tourism Management*, 32, 709–716. [In English]
10. Szymański, E., Dziedzic, E., & Rutkowski, A. (2017). Organisational innovations in health resort-based tourism. *Business: Theory and Practice*, 18, 54-63 [In English]

